

اولین همایش بین المللی نوآوری و تحقیق در هنر و علوم انسانی
The first International Conference on Innovation and Research in Arts and Humanities
بررسی وجوه افتراق و تشابهات مرقعات دوره صفویه و عثمانی

مهرانگیز مرادی

دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات فارسی، علوم و تحقیقات بندرعباس

چکیده

مرقعات از جمله آفرینش های هنری و منابع مکتوبی هستند که به شناخت ابعاد تاریخی و هنری دو کشور ایران و ترکیه کمک کرده اند. این مقاله بر آن است تا با روش اسنادی، تاریخی و شیوه ی تحقیقی، کتابخانه ای به مطالعه وجوه افتراق ها و تشابهات بین مرقعات دو کشور بپردازد. در این تحقیق تاریخچه، زمینه های حمایتی این هنر توسط سلاطین، ویژگی های مرقعات در ابعاد مختلف طراحی، شکل، محتوا و پدید آوردندگان آثار بررسی شد. نتیجه آن که با کم شدن حمایت پادشاهان صفوی و مهاجرت هنرمندان به قلمرو عثمانی، مرقع سازی به شیوه ایرانی در این کشور رواج و به تدریج تغییر کرد؛ به گونه ای که مرقعات ایرانی عمودی بوده، عطف در طول جای می گرفت و نوشته ها بیشتر شامل رباعی و دوبیتی های چلیپایی بود؛ در حالی که مرقعات ترکی، افقی بوده، عطف در عرض قرار داشت و مضامین شامل احادیث، شعر و ادعیه می شد.

واژگان کلیدی: مرقعات، خوشنویسی، صفویه، عثمانی،

The Study of Similarities and Differences between Safavid and Ottoman Scrapbooks

Mehrangiz Moradi

Department of literature, Bandar Abass University

Abstract

Scrapbooks are among artistic creations and written documents that provide understanding of historical and artistic aspects of two countries Iran and Turkey. This paper tries to shed new light on similarities and differences between the scrapbooks of these two countries by using archival documents, library research. This paper explores historical background, supportive contexts of this art by the kings, particularities of these scrapbooks in various design, shape, content and creators. As a result of dwindling support of Safavid kings as well as migration of artists to the Ottoman territory, Iranian scrapbook-making flourished and transformed gradually in Turkey. The major difference is that in the Iranian scrapbook the spine is vertical and the texts include quatrain and Chalipai couplet, whereas in the Turkish scrapbooks spines are horizontal and the texts comprise of hadiiths, poetry, and prayers.

keyword: Scrapbooks, Calligraphy, Safavid, Ottoman